

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
KOROŠKI SLOVENEK
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Tinja:

Spomenik materi moji.

V nedeljo je dan mater. Urednik mi je naročil, naj pišem o materi. Morda ne ve, da nimam več matere. Da je bil večer, ko smo sedeli okrog očeta štirje nebolgli otroci, najstarejši star devet let, najmlajša dve leti. Naša mati je dan poprej odšla in je še ni bilo domov. Vsi plahi in revni v mraku smo se stiskali k očetu in prestrašeni slutili, da je hodila mati ob Dravi in da je Drava globoka in deroča... Drugi dan so jo pripeljali na vozu, mammo našo, vso lepo kot rožo, mrtvo.

Zakaj bi ne pisal o materi, čeprav je nimam več! Saj vem, da sem revež od dneva, ko je umrla, vem, koliko je mati vredna in kako sem je potreben, otrok.

Naša mati! Lepa in dobra in stroga je znala vse, vedela vse. Bila je žena, ki je šla morderna s časom in je v vsej globini bila otrok vrta in hleva in polja. Kako me je učila neprijetno spoznavati skrivnosti domače hiše in življenja v njej in okrog nje, ob njej sem raste in ob njenih dejanjih se učil. Sedela je v pogovoru med sosedi in gospodi in jaz otrok sem sedel pri njej in gledal plaho in poslušal radovedno in vedel vsak dan bolj, da sem Slovenec.

Ko se je na nedeljo poslavljala za vedno, nisem je smel spremljati. Poljubila me je zadnjokrat in me poslala v cerkev. Vedela je, kako je težak življenski boj in kako neskončno dober je Bog in poslala je otroka prosit u-smiljenja za sebe, ki je stopala v večnost. Mati, kako ponižna in globoka je bila Tvoja vera, da si bolna in trudna odklonila spremstvo otroka na poti v večnost in ga v svoji smrtni uri poslala pred oltar k Materi vseh mater!

Bilo bi dobro, da sem šel s Teboj. Glej, tavam že leta skozi življenje in ustvarjam malo dobrega in mnogo slabega in sem ves izgubljen in mi je danes hudo kot laškemu fantu na fronti, ki je krogljo v prsih v smrtni grozi vrgel roke v noč in kriknil: mamma mia! Vsi otroci tega sveta imamo v tem begu vojsk in inflacij in reparacij in plesa in kina in radia in vsega umiljivega in neumljivega samo eno svetlo in mirno točko: mater! Od Tebe prihajamo in se vržemo v boje duha in srca in padamo, vstajamo, padamo. Vsi ranjeni lovimo vedno spet Tvojo roko in smo srečni, če smemo biti otroci, samo otroci.

Ti si dobra, neskončno dobra. Bodi tudi pametna, mati. Ne puščaj nas samih, brez Tebe se izgubimo. Uči se, da se bomo mi učili od Tebe. Značajna bodi, da bomo že iz Tebe zrastle značajni in taki ostali vsedilj. Ti si vsevedna, Ti si spoznala, da si čeprav močna, sama otrok, ker so nad Teboj zvezde in okrog Tebe vse raste in umira in je v vsem velika skrivnost, jasna samo Enemu. Daj nam Tvojega poznanja, kaži nam Njega, kot ga Ti umevaš, vodi nas k Njemu, da nam bo lahko v sili in trpljenju.

Ti, mati, si nam bila prva prijateljica, prva družica, si vodila naše prve korake v svet, v človeško družbo. Uči nas iz svojih izkušenj, ki poznaš trpljenje in bedo našega človeka in bogatstvo in izobilje tujcev. In poznaš tudi sladkost lastne zemlje in strehe in veličanstvo in lepoto poklica gospodinje v lastni hišici. Zavedaj se, da si član človeške družbe in misli in delaj socialno, za sebe, za nas otroke.

Mati, Ti si res edina internacionalna! Veliko bolj kot beda in bogatija in stranke in pogodbe. In vendar si v internacionali vseh mater

edino Ti prebolela veselje in žalost slovenske pesmi in besede. Za nas in našo družino si Ti Slovenka in naj nam bo Tvoja zadnja beseda kakor je bila prva, slovenska.

Postavil sem skromen spomenik svoji materi, najlepši, najboljši. Da ga bomo videli in brali vsi, ki jim matere še živijo in se jih bodo

v ljubezni spomnili vsaj na dan mater. In napisal sem tudi prošnjo vseh naših fantov, naslovljeno na naša dekleta. Saj v vsakem dekletu, ki ga srečamo na potih svojih, iščemo bodočo gospodinjo in mater in je v našem upanju in ljubezni samo tiha prošnja: da bi bile rastoče žene dobre, najboljše matere!

Schumyjev proces obnovljen.

Zadnje dni preteklega leta se je pred celovškimi porotnim sodiščem vršil takozvani „Schumyjev proces“, o katerem smo 23. januarja že poročali. Proces je bil takrat prekinjen, ker je prvotno zbolel eden obtožencev, pozneje je obolel tudi predsednik sodnega dvora, da se obravnava sploh ni več nadaljevala v tridesetdnevem roku, ki je predviden po kazenskem postopanju. Šele 11. aprila se je proces zopet začel in sicer vnovič od začetka.

Kaj je z Vicijem?

Tokrat pa je bilo zanimanje med občinstvom za ta proces mnogo manjše kot decembra preteklega leta. Takoj prvi dan je namreč sodišče razglasilo sklep, da se topot obravnava ne bo vršila tudi proti Viciju. Kakor znano, so v javnosti ravno Vicijeve trditve dvignile največ prahu. Vici je namreč trdil, da so v času preobrata Schumy, kot tedanji deželni glavar, in njegovi ožji prijatelji delali z Italijani lesne kupčije in pri tem oškodovali deželo za ogromne svote. Koj začetkom obravnave je došlo od Vicija zdravniško izpričevalo, da leži bolan v Gorici. Zato se je njegova zadeva iz skupne obravnave izločila. Zdravniško izpričevalo ima datum od 8. aprila, beljaška policija pa je izvedela, da je Vici še 6. aprila hodil v Beljaku. To je mnoge osupnilo. Isti Vici, ki je v decembru z občudovanja vredno vztrajnostjo sedel na zatožni klopi, dasiravno niti nemško ne razume, Vici, ki je takrat imel lastnega zagovornika z Dunaja, namreč dr. Gürtlerja, ki je tedaj, kakor znano, delal sodišču dosti preglavic, ta isti Vici je sedaj pred procesom nenadoma obolel, 2 dni prej pa še hodil zdrav po Beljaku. Časopisje, kar ga ni ravno Schumyjeve politične struje, je enotno mnenja, da se zadeva lesnih kupčij brez Vicija sploh ne da popolnoma osvetljiti. Iz tega vzroka je tudi zanimanje za ta proces med občinstvom močno ponehalo.

Porotniki.

Pri žrebanju porotnikov je državni pravdnik odklonil vse socialiste, ki so bili izžrebani — bili so štirje. Socijalistični listi pravijo, da je državni pravdnik s tem dokazal, kako močno boleha proces na političnih vplivih; čudno je vsekakor, kako natančno je bil državni pravdnik podučen o politični pripadnosti posameznih porotnikov.

Obtožnica.

Obtožnica, ki jo je vložilo državno pravdnništvo, je bila tako obširna, da so rabili cel prvi dan obravnave, predno se je prečitala. Tekom obravnave je bilo zaslišanih okoli 70 prič. Od nadaljnjih 55 pa so samo prečitali njih izpovedi pred preiskovalnim sodnikom. Skupno je torej v tem procesu bilo zaslišanih okoli 125 prič.

Potek obravnave.

Kakor smo že svoj čas poročali, je l. 1926 in 1927 prinašal beljaški list „Kärntner Tagespost“ hude napade na naše oblasti in javne

funkcionarje. Vsled teh napadov je državno pravdnništvo tožilo radi razžaljenja časti lastnika lista Payerja in še tri sotrudnike, to so Novak, Müller in Trojer.

Napade, ki jih je prinašala „Kärntner Tagespost“, bi lahko razdelili v štiri skupine:

V več člankih je bila objavljena trditve, da so naše upravne oblasti dopuščale nepostavno in škodljivo sekanje gozdov v korist veleposestnikom in v škodo malega kmeta. V procesu smo slišali, da menda te trditve niso resnične. Različni višji upravni uradniki so pričevali, da so vsi ti napadi neutemeljeni. Deželna vlada je tudi pustila preiskati vse slučaje po izvedencu, ki ga je poslala zvezna vlada. Ta je našel vse v redu. Zagovorniki obtožencev pa so zahtevali, da naj se sodišče s porotniki vred na lastne oči na licu mesta prepriča, ali se je izsekavanje vršilo pravilno ali ne, zakaj ne obstoja nikakšna garancija, da so izvedencem, ki so posamezne slučaje preiskovali, res tudi pokazali prava mesta. Sodišče pa je ta predlog zagovornikov zavrglo in se zadovoljilo s pričami, ki so bile zaslišane, to so bili predvsem višji uradniki iz gozdarske panoge.

Vse te trditve o nepravilnem izsekavanju gozdov so izhajale pravzaprav od gozdarskega uradnika Durchschlaga. Ta je služboval najprej v Železni Kapli, pozneje pa na Gornjem Koroškem. Ta je predbacival svojim predstojnikom različne nepravilnosti v službi in šel pri tem tako daleč, da je državno pravdnništvo proti njemu uvedlo kazensko postopanje. Tekom tega postopanja je bil preiskan od več znamenitih zdravnikov, ki so spoznali, da ni pri pravi pameti. Ko je pozneje hotel biti nasilen proti svojemu varuhu, so ga oddali v norišnico. S tem človekom je stopila v zvezo „Kärntner Tagespost“ in v mnogih člankih trdila, da Durchschlag v resnici ni umobolen, temveč ga imajo zaprtega v norišnici le zato, ker se bojijo, da ne bi razkrinkal različna nepostavna postopanja, ki so jih zagrešile naše gozdarske oblasti. Durchschlag je preiskal tudi znameniti dunajski psihiater Wagner-Jauregg, ki je istotako spoznal, da Durchschlag ni zdrave pameti.

K tej zadevi so zagovorniki obtožencev zahtevali, da naj pripeljejo Durchschlaga iz norišnice pred sodišče in ga zaslišijo kot pričo, tako bi se porotniki na lastne oči lahko prepričali, ali je njegova bolezen resnična ali ne. Ta predlog so zagovorniki utemeljevali s tem, da se najboljši zdravniki v gotovem slučaju lahko motijo, mnogi iz Durchschlagove okolice pa da trdijo, da se on obnaša kot vsak normalen človek. Zdravniki ta predlog niso zagovarjali, češ, da zaslišanje pred sodiščem ne bi bilo v prid Durchschlagovemu zdravju. Tudi obstoja nevarnost, da bi on lahko postal pred sodiščem nasilen. Sodišče je nato predlog zagovornikov zavrglo in Durchschlag niso zaslišali.

(Dalje sledi.)

POLITIČNI PREGLED

Vladna kriza je končana in nova vlada sestavljena sledeče: zvezni kancelar dr. Streeuwitz, podkancelar inž Vincenc Schumy, pravosodje dr. Slama, prosveta dr. Czermak, socialno skrbstvo dr. Resch, finance dr. Mittelberger, poljedelstvo in šume Födermayer, trgovina in promet dr. Schürff, vojna Vaugoin. Prej je bil v vladi edini kmet, podkancelar Hartleb, a še tega je pustil Landbund pasti.

1. maj je vsako leto državni praznik. Očitno ga praznuje pravzaprav samo organizirano delavstvo, ki manifestira za svobodo, enakost in bratstvo. V zadnjih letih so te manifestacije in ti pohodi mnogo izgubili na svoji pravi vsebini in je zato vsako leto tudi udeležba nekoliko slabša, a kljub temu napravljajo ti pohodi vtis. V Celovcu je šla povorka od delavske zbornice preko Novega na Kardinalski trg, kjer je govoril posl. Lora proti fašizmu in za demokracijo. Obhoda se je udeležilo okrog 2000 ljudi, več godb, uniformirana republikanska brambna zveza in veliko otrok. Zadnjih bi kajpak ne bilo treba. Tudi okrog 100 komunistov je v varnem spremstvu stražnikov korakalo skozi mesto. Do spopada ni prišlo ne v Celovcu ne na Dunaju. Ni pa šlo vse tako gladko in brez krvoprolitja v Kapfenbergu. Tam je prišlo do boja med domovinsko brambo in obrambno zvezo. Domovinska bramba delavcem ni pustila zborovati, ker je hotel govoriti župan iz Brucka, Wallisch. Na bojnem polju je ostalo 19 ranjenih. Kje drugje se v državi mir ni motil. — V Berlinu je že dan prej prišlo do prelivanja krvi. Komunisti so nameravali v Berlinu in Parizu izzvati velike nemire, da bi se posebno v Parizu polastili vlade. Policija je hotela pohode preprečiti in je zbrala v Berlinu 13.000 stražnikov. Komunisti so napravili barikade in streljali na policijo, ko je naskočila. Padlo je 1000 do 1500 strelcev. Cele 4 ure so trajali puščični boji, ki so zahtevali 9 mrtvih, teh število se bo še zvišalo, 24 ranjenih stražnikov in 700 ranjenih demonstrantov. 600 oseb je romalo v zapore. — Še huje je bilo v Parizu. Več polkov vojaštva je vlada pripravila za slučaj nemirov in ne zastoj. Prišlo je do puščičnih bojev, ki so zahtevali gotovo višje število žrtev nego v Berlinu, vsaj je bilo kar 2000 oseb zaprtih. — Nekatero države, kakor Jugoslavija, Italija, Madžarska itd. so obhode in zborovanja prepovedale. Boljše je prepovedati, kakor pustiti, da pride po nepotrebnem do bojev in žrtev.

Inozemstvo:

Manjšinsko. V Pragi se je sestel petčlanski odbor Mednarodne parlamentarne unije, ki bo izdelal poročilo o manjšinskem vprašanju za bodoče zasedanje Interparlamentarne unije, ki se bo vršilo sredi avgusta v Pragi. Referat bo obsegal predloge, da naj razpravlja Svet Društva narodov samo o važnejših manjšinskih

vprašanih, dočim naj se prepušča reševanje manjših vprašanj prizadetim državam in manjšinam, da jih sporazumno rešujejo same brez tujega posredovanja. V ta namen se ustanovi v vsaki državi z narodnimi manjšinami posebna naprava, ki se bo bavila z reševanjem takih malih vprašanj. Dalje je predlagana v referatu ustanovitev posebnih ustanov, ki bodo imele nalogo, da pri pritožbah narodnih manjšin ugotovijo samo dejanski stan ter nato izročijo uspeh svojih preiskav, bodisi Svetu Društva narodov ali pa domačemu odboru za reševanje manjših sporov. Vsi predlogi pa slone na brezpogojnem upoštevanju določb obstoječih pogodb in pakta o Društvu narodov. — Predsednik manjšinskega kongresa dr. Wilfan je predložil odboru trojice za manjšinska vprašanja spomenico, ki jo je vzel predsednik Adatsi na znanje. — Tričlanski odbor Društva narodov je pričel svoja tajna posvetovanja 29. aprila v Londonu, da prouči predloge in spomenice in pripravi gradivo glede manjšin za junijsko zasedanje Sveta Društva narodov v Madridu. O vsebini spomenice smo povečini že pisali. Dr. Wilfanova spomenica govori o dosedanjem manjšinskem varstvu in navaja točne predloge za postopanje pri pritožbah manjšin. Manjšinsko vprašanje pa naj se rešuje samo s pomočjo prizadetih, to je manjšin.

Poljska manjšina ima vse pravice. V Opeľnu v Nemčiji je 28. aprila gostovala poljska opera iz Katovic. Že po prvem dejanju je prišlo do neprijetnega motenja. Nekaj mladih ljudi je vrglo z galerije v dvorano smrdeče bombe. Kriminalna policija je nato pregledala vstopnice in odstranila atentatorje, ki so bili brez vstopnic. Medtem se je zbralo okrog 4000 do 5000 ljudi pred gledališčem, kiso bili povečini oboroženi z gumijastimi palicami in drugimi predmeti. Udeležence predstave je množica pri zapuščanju gledališča izzivalno pozdravila z rajhovsko himno in jih pričela psovati in vpiti: „Pretepajte poljske svinje in lumpe!“ Igralci so zapustili gledališče na pobudo policijskega predsednika posamič in po dva skozi stranski izhod, da bi prišli na kolodvor. To je množica kmalu opazila, vdrla za njimi na kolodvor, kjer je igralce brezobzirno pretepała. Trenutno ni bilo mogoče ugotoviti imena vseh ranjenih, gotovo pa je, da sta bila Srepmowski in neka dama iz vrst gostov tako pretepana, da sta izgubila zavest in bila težko poškodovana. Vsled teh dohodkov je pruski notranji minister upokojil policijskega predsednika in še dva druga policijska častnika. Nato so poljski visokošolci v Varšavi demonstrirali proti Nemcem, razbili na nemškem konzulatu napis in druge nemške napise, uničili nemške knjige in časopise, ki so bili na razpolago. Med demonstracijami je prišlo do spopada s policijo in je bilo 50 visokošolcev ranjenih. Demonstracij se je udeležilo okrog 2000 dijakov.

4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj tudi jezik, ki si ga prejel od očeta in matere!

pel si je golenke in si potegnil hlače nad koleno. Medtem je prišla raca iz ločja in je odplavala v sredino vode. Oskrbnik je odhitel za njo s preklo v roki. Sredi mlake pa se je raca mahoma potopila pod vodo.

„Pazite, kje se prikaže nad vodo!“ mi je klical oskrbnik in je brodil po mlaki med ločjem. Takrat se je izvila izmed bičja dolga kača črnica in je odplavala mimo oskrbnikovih nog preko mlake. Oskrbnik je obstal osupel in ni vedel, kaj bi.

„Opustil bo iskanje,“ sem si mislil, „in odide.“ Raca pa se bo skrivala v ločju, dokler ji ne ozdravi perot. In potem, potem se zopet dvigne s svojim racmanom in poleti preko gaja...

Oskrbnik pa je dejal:

„Lovec se ne boji niti gada, pa bi se bal črnice!“

Brodil je po vodi sem in tja, drezal s kolom med ločje, gledal pozorno okrog sebe in pozorno prisluškoval.

„Ali se ni zganilo ločje tamle?“

„Nisem videl!“

„Da zgenilo se je, zazibalo... Tam je, kajpada, tam! Saj jo že vidim! Kar mirni bodite! Živo jo ujamem! Če pa bo sitnarila, jo počim s kolom! Prosim, le mirni bodite! In pazite! Če plane na breg; tecite za njo!“

(Konec prihodnjč.)

DOMAČE NOVICE

Strmec. (Srebrni jubilej mašništva.) Gosp. župnik Jožef Böhm je hotel, da bi 17. april minil čisto tiho, toda župljani strmske župnije so sklenili drugače. In tako so pripravili svojemu g. župniku v nedeljo dne 21. aprila 1929 slavnosten dan, kakoršnega morda Strmec še ni doživel — v majhnem obsegu sicer, pa na najboljši način. V soboto 20. aprila 1929 je moški zbor, ki se je zbral z bakljami in papirnatimi svetilkami pred župniščem, ko je legla noč na zemljo, pel pod vodstvom starega znanca iz Borovelj, g. Jamarja, ki iz Beljaka vodi iz prijaznosti tudi naš zbor, krasne pesmi v slovenskem in nemškem jeziku. G. župan Kuchling je jubilanta pozdravil v imenu župnije, občine in šolskega sveta, g. šolski vodja v imenu šole; naj to je govoril g. župnik iz Djekš, Lenart Trabesinger, prisrčne besede prijaznosti in duhovniške bratske ljubezni svojemu nekdanjemu župniku, katerega prvi kaplan je bil v Borovljah. Prijetna večerna malica v gostilni pri Mežnarju je zaključila to večerno slavnost med petjem in ljubko glasbo strunskih glasbil. V nedeljo dne 21. IV. 1929 je šel g. šolski vodja z vso šolsko mladino, in vsa župnija po g. jubilanta v župnišče. Šest otrok je izrazito govorilo zelo pomenljive deklamacije. Župan je čestital v imenu občinskega odbora, g. župnik Trabesinger v imenu sobratov duhovnikov v slovenskem, g. prefekt Bortlik iz Celovca pa v nemškem jeziku. Čudovita procesija, ki jo stori mogočo le Strmec, se je v vsej krasoti in ljubkosti vila okoli hriba proti slavnostno okrašeni cerkvi sv. Jurija. Sledila je jubilejna velika maša, ki je končala s slovesno zahvalno pesmijo. Iz te lepe slovesnosti, iz krasne udeležbe cele strmske župnije in iz pražniškega razpoloženja, ki je napolnjevalo srca vseh, je bilo razvidno, kako strmski župljani ljubijo svojega g. župnika in kako rad biva g. župnik na Strmcu. Saj je sam rekel v svojem zahvalnem nagovoru, da šteje tri leta svojega bivanja na Strmcu med najveselejša, najtožalnejša in najlepša leta svojega duhovniškega življenja. Kako lepo in ganljivo je slavnostni pridigar, g. župnik Trabesinger, primerjal duhovniško življenje jubilantovo z glavnimi deli sv. maše in slikal, kako se neprestano menjavajo dnevi veselja in ure trpljenja v duhovniškem življenju na prav poseben način, dokler se vse končno razide v morju večnosti, kjer postaneta nebeška slava in aleluja večno veselo petje zvestega duhovnika. — Prisrčna hvala vsem, ki so pripomogli, da se je to jubilejno slavlje čg. župnika s petjem, glasbo, okrašenjem cerkve, slavnostno pridigo in deklamacijami, posebno pa z veselo navzočnostjo poveljalo.

Borovlje. (Heimatschutz napovedal Turku vojno.) Menda je postalo hajmatšuclem v nedeljo dne 28. aprila popoldne v Borovljah pretesno, ker je bilo tam zbranih toliko narodnozavednih Slovencev, da so jo mahnili kar skozi gozd naravnost proti Turku. Tam so se uvrstili v bojno črto, da bi zavzeli Turčijo. Eni sem, drugi tja, naprej in nazaj čez plot, čez vrt in travnik. Turk pa je sedel mirno na bregu in debelo gledal, ker je videl toliko krivcev. Za sovražnika se pač ni mogel smatrati, četudi ne nosi krivca za klobukom in ker je domačin in ne Turek. Samo eno si želi, da bi ga drugič prej vprašali, ali je dovoljeno zavzemati Turčijo brez vsega ali pa vsaj pripeljali s seboj komisarja za cenitev škode.

Celovec. (Razno.) V tednu pred 27. aprilom se je znižalo število podpiranih brezposelnih na Koroškem za 1003 na 6025. — Župnik J. M. Trunk piše v „Amerikanskem Slovencu“ o sebi: Pristojna cerkvena oblast mi je namignila, naj grem v pokoj, naj izginem, in kolikor je prišla posvetna oblast v poštev, je osorno izjavila, da za mene ni mesta, ne službe, in naj se sploh iz domovine odpravim. Lastna občina me je iztirala iz lastne očetove hiše, kakor se odpravljajo potepuhi in vlačuge. Okrajni glavar v Beljaku, ki je osebno prišel v rojstno vas popraševati, kaj delam, in čemu se ne odpravim iz — domovine, so je pisal — Fabrizzi, drugi so bili iz — rajha, prišli šele včeraj, dušni pastir v domači župniji, ki se je predrznil mi prepovedati celo maševati, je bil kapucin s Tirolskega, ki je ravno šele pred Italijani pribežal. Tujci so tedaj pregnali domačina! — Schulverein Südmark je imel 2. maja v Celovcu svoj občni zbor. Koroška društva delujejo najmarljivi-

PODLISTEK

Karel Širok:

Divja raca.

(Nadaljevanje.)

Gledal sem žival, ki je gibčno in urno zaveslala proti bregu. V tem pa se je nenadoma pojavil nad mlako racman, ki je prišel klicat in iskat zaostalo družico. Tiho in neopaženo je bil priplul izza gaja od ledavske strani. Nad mlako je divje kriknil trikrat zaporedoma, da je presunilo srce. Ni odletel. Nad mlako je krožil; letal je tako nizko, da bi ga bil oskrbnik prav zlahka ustrelil. Ta pa se ni zmenil zanj; vso svojo pozornost je obračal obstreljeni raci, ki je pravkar priplavala do brega in izginila med ločjem.

„Kje je?“ je vrpašal oskrbnik.

„Ne vem! V ločje se je skrila!“

„Ostanite tu in pazite! Takoj se vrnem!“

Šel je in se je vrnil z močno preklo. Poiskal je tisto ločje, kamor se je bila skrila raca, in je začel drezati s preklo vanj, da bi prepodil žival. Tla pa so bila močvirnata in čevlji so se mu pogrezali v blato.

„Treba je, da se sezujem; voda mi leze v črevlje!“

Stopil je na grivo in si je sezul črevlje, od-

veje izmed vseh drugih dežel Avstrije in je skupaj 95 podružnic. Okrožno vodstvo v Celovcu čuva nad Koroško in skrbi, da se postavi na ogroženih (!) krajih šolska poslopja. Trenutno so tam tri prošnje za glavni prispevek za povečanje šol. Glavno delo vrši v mešanem ozemlju — pa bi bila v nemškem delu pomoč bolj potrebna — kjer je že prej blagodejno delovalo, pa ima še mnogo velikih nalog. Že iz tega sledi, kako potrebno je delovanje Schulvereina Südmarke na slovenskem Koroškem, kjer živi privandrano ogroženo nemštvo in kjer je treba iz Slovencev napraviti odpadnike! — Nadučiteljem v Belí pri Beljaku je bil imenovan dosedanji tamošnji šolski vodja Franc Aichholzer, učiteljem v Ločah Ernest Pratneker, dosedaj v Št. Primožu v Podjuni, učiteljicam na Djekšah Johana Kristof, v Šmarjeti pri Velikovcu Hilda Posch, v Šmihelu pri Pliberku Berta Bachman in v Trušnjah Elza Kavalier. — Posestnikom v Vovberskih gorah je napravil letošnji mraz v aprilu na posevkih mnogo škode. Zelo veliko že sejejo tamošnji kmetje požlahtnjene rži. Nekatero njive so popolnoma gole in so jih morali preorati. — Kaplan Franc Kaleja v Železni Kapli je bil premeščen v Št. Jakob v Rožu, kaplan Ljudevit Mairitsch iz Št. Jakoba v Rožu v Železno Kaplo, za provizorja v Podkrnosu je bil imenovan Josef Hanisch, za provizorja v Slovenjem Plajberku Oto Schuster, za provizorja v Medgorjah Niko Marktl, za sprovizorja v Ljubelju Oto Schuster in za sprovizorja v Podgradu Niko Marktl.

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. (Razno.)

Dne 26. aprila smo ob obilni udeležbi pokopali blago Treiberjevo staro mater, ki je dosegla visoko starost 92. let. V ganljivih besedah, ki so izvale marsikomu solze iz oči, se je na grobu poslovil od svoje matere sin, čg. župnik France Treiber. Blaga rajna je zadnje čase živela pri vnuku, ki ima trgovino v Svatnah pri Področiči. Od tam so jo prepeljali na pokopališče v Poturju, da tam ob strani svojega moža čaka na dan vstajenja. Bog ji daj večni mir in pokoj! — Cesta čez Strmec je za avtomobile še vedno zaprta radi snega, par samodrčev je že hotelo čez, pa so se morali vrniti. Pravijo, da se bo kmalu vpostavljal avtopromet čez Strmec med Beljakom in Bledom. Bi bilo že fajn! — Tudi zidati so začeli. Naš vrli voditelj apostolstva mož Andrej Krobath si bo postavil letno hišico v Št. Lenartu in čevljarski mojster Alojzij Sarnitz tudi eno takšno v Korpičah. In blizu njega si bo zidal svoj lastni dom čevljarski mojster Matevž Gregori.

Hodiše. (Janez Seger umrl.) Dne 26. aprila je preminul po hudi daljši bolezni daleč naokoli znani rodoljub Janez Seger, pd. Briklar. Ker je bil član in veliki dobitnik društva „Zvezda“, so mu društveni člani darovali lep venec, ga položili v krsto in v zemljo k zadnjemu počitku. Pogreb se je vršil ob velikanski udeležbi v pondeljek 29. aprila. Ker je bil za časa zasedbe gerent hodiške občine, je moral po plebiscitu veliko pretrpeti. Pa doživel je še čas, da je zvedel, kateri so mu ukradli jermene, svinjo itd. in kdo je bil povzročitelj tatvine. Naša stranka ga je pri vsakih volitvah poslala tudi v občinski odbor. Ker je bil gerent in potem vedno zastopnik naše stranke pri občini, je imel precej sovražnikov, ki so ga tem bolj sovražili, čim manj so mu mogli blizu. Svojo kulturo so ti pokazali, ko so očitno kazali svoje veselje nad smrtjo Segerjevo v besedah, ki se jih ne spodobi zapisati. Tem bolj pa se širi poročilo o tej kulturi od ust do ust in se vse zgraža. To so sadovi kulture, kakor jo vzgajajo drve itd. iz Dobajne. Upamo, da to še mnogim odpre oči in se oklenejo spet ljubezni do domačega, da se izognejo tako nizki kulturi. Mi ga bomo ohranili v dobrem spominu. Pogosto se je spomnil cerkve, najlepši spomin pa mu bo pel večji zvon v Šmarjeti, ki ga je on kupil. Pri zidavi društvenega doma je društvu zelo veliko pomagal. Zato mu je tudi zagotovljena hvaležnost društva. Naj počiva v miru, ženi pa izrekamo svoje prisrčno sožalje!

Djekše. (Smrt.) Vsa Jješka župnija žaluje za Tonejem Terbuhom, ki mu je vnetje pljuč v par dneh povzročilo smrt. Pri vsaki priložnosti je slišati: „Škoda Toneja, tako dobrega človeka ne bomo več zlahka imeli!“ V resnici, velika izguba je za nas, ko tega priljubljenega zidarskega mojstra ni več med živimi. Daleč naokrog je bil znan ta skromni, ponižni in nad vse delavni mož. Kljub visoki starosti — že

v 71. letu — je hitel od hiše do hiše, da izvrši mnogoštevilna, naročena dela, ker nobenemu ni hotel odbiti prošnje. V računanju je bil tako zelo skromen, da mu je bilo to v škodo. Pičli svoj zaslužek je porabil za dobre namene, podpiral je Marijanišče in krščanski tisk. Ta naročnik verskih listov je bil mnogo let prvomolec dješke cerkve. Lep venec devišstva, ki ga v življenju ni raztrgal, je krasil njegovo krsto. Kako velik plačnik je moral biti dobri Bog, ko je zvestemu služabniku dal plačilo za vzorno krščansko življenje! Počivaj, dragi naš nepozabni Tonej, v miru — in bodi naš priprošnjik!

Lipa. Pot v večnost je po dolgi, težki bolezni nastopila v torek dne 16. aprila v starosti 77 let mati znane in obče spoštovane Jesenikove družine v Lipi, vzgledna tretjerednica, umna in skrbna gospodinja, dobra vzgojiteljica peterih otrok: Jožefa, učitelja v Celju, Jakoba, sedanjega posestnika kmetije-domačije, Micije, ki je rajnici tako polna ljubezni in potrpežljivo omiljevala težave bolezni in starosti, da ji bo to v tolažbo vse žive dni, Franca, prvega naslednika, ki je svojčas bil kakor sedaj Jakob tajnik tako on večletni predsednik izobr. društva „Sloge“ v Podravljah, a je moral položiti svoje mlado tako nadebudno življenje na žrtvenik svetovne vojne, ter ene hčere, šolske sestre, ki tudi že spi na lipškem pokopališču spanje pravične. Nje mož Filip je bil dolgo vrsto let vesten cerkveni ključar v Lipi. Kot tak si je stekel obilo zaslug za faro in cerkev. Tudi on je bil tretjerednik. Ž njim je živela pokojnica v vedno srečnem zakonu. Pogreb njen je bil veličasten, akoravno preprost. Pod vodstvom domačega organista Štefana je zbor cerkvenih

Steckenpferd-Lilienmilchcream:

Prvovrstna lepotilna krema z osupljivim učinkom; ustvarja mehko, prožno kožo in nežno, mehko polt. (Tolščna krema za noč, suha krema za dan.) 56

pevcev tudi njej zapel pred domom in ob grobu dve lepi pesmi v slovo. Obilo mož in veliko število žena jo je sprejelo k počitku. Zbor treh duhovnikov: domačega g. župnika, podklosterskega in skočidolskega je pel obredni misere. Edini še preostali brat rajnice, g. Arnejc, stari Hajnžl na Ledincah, je pa molil vmes s svojim sonornim glasom sveti rožni venec. Po opravljenih biljah in dveh sv. mašah smo izročili zemljsko na rajni krilu zemlje. Zahodnososedni župnik je pa o mrtvi za žive malo popridigal ob grobu, povdarjajoč, da je življenje po veri in posebno pogosto sv. obhajilo v Gospodu umrlim upanje, zaostalim pa tolažba ob grobovih in da pride enkrat vstajenja dan in svidenja. V iskrenih besedah se je domači dušebrižnik vsem pogrebcem toplo zahvalil. Prizadeti družini, ki je sedaj izgubila oba roditelja, najprisrčneje sožalje! Vi, mirna, skrbna, verna večkrat previdena rodoljubna mamica Jesenikova — spite zdaj tiho, nevzdranno do sodnega dne! N. v m. p.

Beljaški trg. Beli ohrovt 1, rdeče zelje 1,20, kapus 1 S, korenje 80 g, pesa 1, glavната solata 2 S, čebula 60 g, česen 1,60, špinača 1,20, hren 3,40 S, krompir 25 g, namizna jabolka 1,40, goveje meso 3,20, telečje 3,40, svinjsko 3,60, prekajena slanina 4,60, orehi 1,80 S, mleko 42 g, sladka smetana 4, kislá 2,40, čajno maslo 6,40, skuta 1,60, strd 6, maslo 6,40 S za kg, jajce 15 g.

DRUŠTVENI VESTNIK

Nastop koroških slovenskih pevskih zborov v Borovljah.

Povabljen sem bil na koncert slovenskih pevskih zborov v Borovlje dne 28. aprila t. l. Z največjim veseljem sem se odzval prijateljskemu vabilu, ker sem od nekdanj prijatelj narodne pesmi. Da so Korošci pevci, to znam od nekdanj, znane so mi tudi številne koroške narodne, vendar moram odkritosrčno izjaviti, da me je ves nastop veselo presenetil. Nisem vedel, da je toliko bogastva in lepote v koroški narodni pesmi. Nisem tudi vedel, da zveni koroška narodna iz domačega grla vse drugače kot če jo pojemo Kranjci. Naravnost zadivljen sem bil nad vzorno disciplino posameznih zborov. Lepa je požrtvovalnost pevcev, da pridejo iz oddaljenih krajev na gotov dan, in v tem vidim, kako je vsa koroška slovenska domačija

nerazdružno zvezana s svojo domačo pesmijo. Pravilno je povdarjal slavnostni govornik v svojem krasnem govoru, da je koroška pesem partitura koroške zemlje, tempo njenega značaja, takt njene duše.

Celoten nastop vseh zborov (okrog 150 pevcev) je bil veličasten. Ko so zadoneli prvi akordi večnolepe: „Njav čriez jizaro“, sem imel edino željo, videti v vsa slovenska srca na Koroškem, kaj mislijo, kaj čutijo... Tudi zvezni pevovodja je pokazal, da se dobro razume na taktirko.

Izmed posameznih zborov je najbolj vžgal oni iz Loge vasi s svojim venčkom: „Juhé pojdam v Škuefče“, katerega so morali ponavljati. Kotnara vas in Sveče imata krasnega baritonista. Šentjakovski zbor, dasi majhen, je kvalitativno med prvimi. Borovlje se ponašajo z lepimi prvimi tenorji in so številno najmočnejši. Prvikrat sem tudi imel priliko slišati originelen koroški „drajer“. Tako pri zboru iz Sel: „S'm v Šajdo ves hodov!“ in pri skupnem nastopu v „Pojdam v rute“.

Dvorana mestne občine je bila seveda daleko premajhna za številne goste, med katerimi je bilo opaziti precej nemških gostov, ki so bili od slavnostnega govornika prisrčno pozdravljeni. Poslušalci niso štedili s pohvalnim aplavzom. Da je koncert nadvse ugajal, je dovolj značilno to, da se občinstvo po sklepi pesmi kar ni hotelo raziti, ampak je trdovratno vztrajalo v dvorani, češ, morda se nam le posreči, da ujamemo še kako „za povrh“. Šele na energičen klic: Končano! se je jela dvorana prazniti. Bil je lep popoldan, poln izrednega užitka.

Vsa čast mestni občini Borovlje, ki je omogočila Slovincem pevski nastop. Naj bi uprav lepa narodna pesem blažila mirno sožitje med nemškim narodom in slovensko manjšino na Koroškem. Želimo čimpreje slišati še kak tak koncert, saj so nam pevci povedali, da jih znajo še mnogo. I. P.

„Slovenski krožek na Dunaju“ naznanja, da bo prihodnji društveni izlet v nedeljo dne 12. t. m. skozi Lainzer Tiergarten mimo slovenskih kolonistov in naših članov do vile „Hermes“ in od tam v Hütteldorf. Sestanek najdalje do 4. pop. pri glavnem vходу. Električna žel. št. 68 ali 69. Pridite v obilnem številu! Izletniki in kolonije bodo filmovani. Film prvega izleta je izboren. Predsednik.

ŽENSKI VESTNIK

Dekleta! Na binkoštni pondeljek pridite vse v Dobro vas!

Dan je namenjen Vam!

Sporod dekliškega dneva

„Dekle v maju“

Ob 10. uri dop.

Na gori skupna sv. maša s pridigo. Nato majniška akademija v dvorani društvenega doma, petje itd.

Ob 1/21. uri pop.

V dvorani pozdravni govor.

Skupne pesmi:
Zeleni se gaj. Po gozdu leta.

Predavanja deklet:
„Dekle in Roža“, „Dekle in pesem“, „Mati, največji zaklad“, „Oče, drugi največji zaklad“, „Dekle in tovarišica“, „Dekle in Domovina“.

Nato prizor „Dekle in domovina“, solospjev, skiopt. Predavanje o nošah, šaljevka in skupne pesmi.

Vatopnine ni; vabljeni vse Korošice!

71 Pripravljalni ODBOR.

Mamine dehteče, bele, žive lilije.

Videl sem srečo, ker sem
videl nedolžnost.

Meško.

Najlepši kras vsake družinske sobe so dobro vzgojeni otroci. Najdragocenejši zaklad matere so njeni otroci. Presrečen otrok, ki čuva nad njim čednostno materino srce. Srečen otrok, ki lahko zre z lilijsko čisto dušo v najdragocenejši biser sveta, v materino oko. Matere, žive duhteče bele lilije, svoje otroke imamo okrog nas, negujemo z vso ljubeznijo te nebeške rože, da bo srečno otroško srce celo svoje življenje, Doprinesimo matere vse žrtve, da uredimo svojim otrokom prijazni dom prekrasnih čednosti. Pustimo marsikatero posvetno veselje, samo da se posvetimo vzgoji svežih belih lilij, svojih otrok... Srečni bodo tudi starši do zadnjega zdiha poleg dobro vzgojenih svojih otrok... Nedolžnost in miloba sije iz očesa živih lilij... Veliko milejši, mehkejši doni vsaka beseda iz srca nedolžnega, nepokvarjenega otroka. Vsaka beseda, izgovorjena iz materinih ust, naj bo najnežnejši rajski cvetka, ki jo polagamo v otroško dušo. Dom otroški naj bo napolnjen z prijetnim vonjem vzorno nežne vzgoje. Mladostna doba naj bodo otroku najlepša leta. Najprijetnejši spomini, spomini polno toplega solnca, spomini belih lilij in drugih dehtečih cvetk naj osrečujejo celo življenje človeško dušo. Človek, ki je preživel srečno mladostna leta, mladost prelepih belih lilij v svoji duši, bo lahko hodil v svojem življenju po strmi cesti premagovanja. Matere, pazimo, da bo naš dom prav prijeten dom, dom prekrasno dehtečih, rajskih živih belih lilij... Na materinski dan prav pristrčno zdihnimo k vladarju sveta v nadzvezdnem domu, da nam pomaga vzorno vzgojiti svoje otroke.

Vsem otrokom in materam pošilja v duhu za materinski dan dehteči šopek cvetk mati.

RADIO-PROGRAM

Od 10. maja 1929 do 15. maja 1929.

Petek (10. maja). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18: O primerjajočem veroslovju. 18.30: Gospodinjska ura. 19: Francoščina. 19.30: Zračni promet pri nas in drugod. 20: Dvořakov večer II, Sodelujejo: ga. Osterc-Valjalova in ga. Medvedova. 21: Radio-orkester. 22: Poročila in časovna napoved.

Sobota (11. maja). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 18: O športu. 18.30: Nemščina. 19: Plitvička jezera in gorski Kotor. Propagandno predavanje v nemškem, slovenskem in češkem jeziku, sestavi ravnatelj Pintar. 19.30: Delavska ura. 20: Koncert pevskega kvarteta „Ljubljana“. 21: Koncert Radio-orkestra. 22: Poročila in časovna napoved. 22.15: Prenos inozemskih programov.

Nedelja (12. maja). 10.30: Oskrbovanje cvetic, grmičevja in ostalega drevja. 11: Koncert. 15: Prenos revanšne nogometne tekme Primorje: Maribor. 16.30: Humoristično čtivo. 17: Otroška akademija I. dekliške ljudske šole v Ljubljani pod geslom: Naša zemeljska in nebeška Mati. 20: Koncert muzike Dravske divizije. 22: Poročila in časovna napoved.

Ponedeljek (13. maja). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Češčina. 19: Francoščina. 19.30: Zdravstveno predavanje. 20: Nemška glasba, izvaja Radio-orkester. 22: Poročila in časovna napoved.

Torek (14. maja). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Zgodovina Slovencev. 19: Nemščina. 19.30: Naše sosednje države: Geografski oris Dunaja. 20:

Drama. 21: Koncert Radio-orkestra. 22: Poročila in časovna napoved. 22.15: Prenos inozemskih programov.

Sreda (15. maja). Opoldanski program odpad. 17: Koncert Radio-orkestra. 18: Otroški kotiček. 18.30: Iz rastlinstva. 19: Srbohrvaščina. 19.30: Zgodovina Slovencev. 20: Duetni (pevski, instrumentalni) večer. 22: Poročila in časovna napoved.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. „Grof Zeppelin“ se je vozil 2. t. m. nad Dunajem in Gradcom. — V Kapfenbergu je bilo v Delavskem domu zaplenjenih 50 pušk. — Jugoslavija: V Čačku je 27. aprila umrl vojvoda Stepa Stepanovič. Samo štirje srbski častniki so dosegli visoko čast vojvode. Njegovo življenje je bilo v zvezi z najvažnejšimi dogodki iz borbe Srbije za ujedinjenje in osvobojenje. Imel je 11 domačih in 11 tujih odlikovanj. — Pri Lučanah ob jugoslov.-avstrijski meji sta bila po jugoslovanskih orožnikih ustreljena komunista Hecimovič in Djakovič. Zaprta sta bila v zagrebških zaporih in izpovedala, da je na jugoslov.-avstrijski meji zakopanih na skritem mestu velika množica komunističnih propagandnih spisov, brošur in letakov. Dve vreči tiskovin se je našlo. Nato sta hotela pobegniti preko meje. Ker se na poziv nista hotela ustaviti, so orožniki rabili orožje in oba ustrelili. Prihodnje jutro so našli trupli prav na meji, tako da so bile noge na avstrijskem, ostalo truplo pa na jugoslovanskem ozemlju. — Ostale države: Strašen vihar je v Georgiji in južni Karolini divjal 26. aprila. Nekatera mesta so tako razdejana, da so sploh neporobna za nadaljno prebivanje. Primitivne naselbine zamorcev je vihar enostavno odnesel. Pri prvih ugotovitvah je 87 mrtvih in nad 500 ranjenih. — V Londonu je javljenih 245 slučajev črnil koz, ki so bile prenešene z neko ladjo.

Iščejo osebe

72

se za vse kraje

kot vodje podružnic. Posebno znanje, skladišča ali obratni kapital so nepotrebni. Mesečni zaslužek približno 150-200 dolarjev. Vprašati pod

„THE NOVELTY“

Valkenburg, Limburg, Holland.

Vabilo

BRALNO DRUŠTVO v Škocjanu vprizori
v nedeljo 12. maja lepo zgodovinsko igro

»ZAKLAD«

pri Šoštarju v Globasnici ob 1/4. uri pop.
Pristrčno vabljeni vsi ODBOR

Služba organista in mežnarja

se odda s 1. junijem v Lipi.
Tozadevne prošnje je poslati
za župni urad v Lipi (Velden am Wörthersee)

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Pliberku, r. z. z. n. z.,
ki se vrši v torek, dne 21. maja 1929 ob
10. uri dopoldne v uradnem prostoru pri
Brezniku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1928.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se vrši 8 dni pozneje na istem mestu in prostoru drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu združnikov.

70

Vabi načelstvo.

NAZNANILO

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem s 15. aprilom t. l. opremil svojo delavnico s stroji najnovejšega sistema in sem prišel tako v prijeten položaj, da morem vsa v mojo stroko spadajoča dela izvršiti točno, solidno in po najnižjih cenah.

V interesu slehernega je, da se pri nabavi pohištva, oziroma pri stavbah poslužijo tudi mojih proračunov. Naročila sprejemam tudi od zunaj in pošiljam vsa dela na željo vsakemu na dom.

Se vljudno priporočam in beležim s spoštovanjem

FRANC KOVAČIČ, stavbno in pohištveno mizarstvo,
Podjerbergom

Pošta: Vrba ob jezeru (Velden am Wörthersee)

Pri župni cerkvi v Rožeku je s 1. majnikom
prosta služba

mežnarja in organista.

Prošnje je treba vložiti na župni urad v Rožeku
(Rosegg) do 20. majnika.

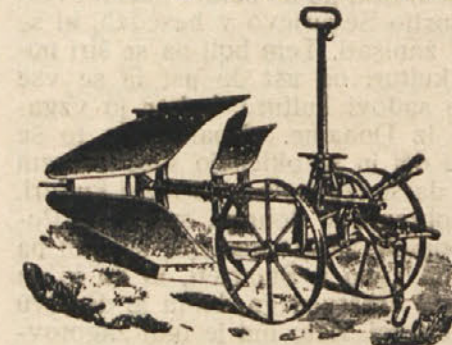
Originalni Mellotte-jev posnemalnik

Najboljši in najtrpežnejši stroj
za posnemanje mleka, pri-
praven za ročni in motorni
pogon

Storilnost v uri od 50 litrov
naprej

Zanesljivo jamstvo!

Ugodno plačilo na obroke!

Originalno Melotte-jevo brabantsko Oralno

Izborna
oralna pri-
prava za
naprednega
poljedelca.

Ceniki zastoj.

Ugodno
plačilo na
obroke.

MELLOTTE-WERKE
WIENIV., MAYERHOF GASSE 16

Zastopnik: Valentin Lassnig, poscatnik,
Nova vas, P. Förderlach

68